

Domáci glasovi

Stev. 41.

Lienz, četrtek 27. decembra 1945.

Leto 1.

OVINKAM IN SLOVINCEM

Bog daj vsem blagoslovljen Božič in Srečno Novo leto 1946!

Zelimo predvsem srečo naši domovini: da bi v letu 1946 naša svoj notranji mir, ki je predpogoj napredka, da bi izginilo sovražstvo in se naselila v njej zopet svoboda in spoštovanje bližnjega; da bi rastla ljubezen in razgrevala ves narod za požrtvovalno dejavnost, ki življenje bogati in osrečuje.

Zelimo srečo in uspeha vsem vztrajnim borcem, ki radi obrambe svetih načel kakršna morajo vladati v narodni in krščanski družbi, doma in na tujem nadaljujejo borbo proti razdiralnim silam, blaznim strastem in zmotam.

Zelimo popolne zmage vsem, ki se prizadevajo, da bi ohranili trdno složen, visoko zaveden narod, ki ve da je postal žrtev, pa je prav zato večji in pomembnejši.

O letu 1945 bomo Slovenci kratko ugotovili: Takrat so nas pribili na križ.

Ob tem križu pa ni na mestu nikaka solzavost. Ta križ bo naš narodni spomenik.

Za leto 1946 sprejemamo usodo, ki nam je odrejena, delo, ki ga bomo morali opraviti, brez ugovora z vso dobro voljo in pridnostjo v tisti popolni pripravljenosti, s kakršno smo v l. 1945 sprejeli vsak svoj delež, da je bil narodni boj veličastnejši.

Prostovoljno v nobeno sužnost ne gremo. V zmago dobrega na našemskem živo verujemo. To je goreča luč pred nami.

Kdor je zajel in dočmel pomembnost teh let in važnost svojega delovanja, ko se bije odločilna borba za osnovno dobro bodočih našega naroda, je do dna poln zaupanja in sreče tudi ob letnih praznikih miru in dobre volje.

Smu v dobi premirja. Na prostoru Srednje in Jugovzhodne Evrope ni še nič odločenega in urejenega. Jugoslovanski režim je ob ta-ko imenovanih volitvah pokazal vso svojo slabost. Nasilje in falzifikati ne donasajo trajnih šadov. Huda nesreča je, da Jugoslavija v prvi po-vojni dobi ni steber miru in urejenosti. Diktatura komunistov pri nas je nasprotno vzrok in kotišče notranjih sperov in zunanjih zmed.

Enostranska orijentacija v zunanji politiki uničuje ugled in pomen države v zboru Združenih narodov. Na znotraj od meseca do meseca ra-šte splošno obubožanje in siromaštvo. Očitni spor med narodom in ma-loštevilnimi komunističnimi vlastodržci onemogoča celo redno vsak-danje življenje, a o kakem napredku in zboljšanju od vojnih razmer ne more biti govora. Diktatura, nasilje, zasledovanje in preganjanje so menjali ime in morda barvo, a ostali so isti, kakršne so nacisti in fašisti prinesli v deželo, v kolikor jih komunisti niso še težko in hudo poslabšali.

Vse to bi si bili Jugoslavija in njeni narodi lahko prihra-nili. Na drugi strani pa ogenj nesreče izžiga, kar je bilo in je nezdružljivo, saj vsak na svoji koži čuti komunističen raj.

Kakor pa je vojna razdrila naše domove in pokvarila našo dru-žabno in državno zgradbo, tako bodo plemenita prizadevanja obnovite-ljev imela svoj blagodejen vpliv na našo rast v bodočnosti. Iz dna,

v katerega so nas vrgli sovražniki in domači pokvarjenci in zaslepljenci, gre pot samo navzgor.

Ne v zaton, v novo, boljše, pomembnejše življenje bo šla pot slovenskega naroda v letu 1946.

Dr. Miha Krek.

REPUBLIKA TITOVINA-PRIZNANA

Ali je kaj nepričakovanega to priznanje, ki je prišlo tik pred prazniki? Londonski radijo sam je izjavil, da je britanska vlada priznala Titovo republiko "kakor je bilo pričakovati".

Dogodki gredo svojo pot naprej in se logično razvijajo. Nesmiselno bi bilo pričakovati, da bi Anglija in Amerika zaradi malenkostnega vprašanja - in vprašanje oblike vladavine v Titovini je za nju le malenkostno - tvegali spor s Sovjetsko zvezo, če celotne stvari še niso toliko dozorele. Če bo kdaj do tega spora prišlo, to priznanje republike na stvari ne bo nič spremenilo, kakor tudi ne bi bil Titov teror prav nič manjši, če Anglija in Amerika nikoli ne bi priznali. To priznanje je smatrati le kot znak slabosti in nič več.

Saj pa je tudi dano s tolikimi rezervami, pogoji in omejitvami, da pravzaprav le malo pomeni. Predvsem ameriška nota izrecno poudarja, da priznava novo republiko le, če ostanejo v veljavi vse mednarodne pogodbe bivše kraljevine Jugoslavije. S tem je jasno povedano, da Amerika na kako priključitev Titovine k Sovjetski zvezi - kar bi komunisti vsekakor hoteli - ne bi pristala. Dalje poudarja nota, da priznanje republike nikakor ne vključuje priznanja politike Titove vlade in zlasti ne metod, s katerimi je prevzela oblast, tudi ne volitev, ki so se pred kratkim vršile in v katerih Jugoslovancem ni bilo dano svobodno se odločati za svoje kandidate.

Res klavrno priznanje.

KOROŠKE BOŽIČNE NAVADE

Brez dvoma božične navade na Koroškem niso tako bogate, splošne in tako po tradiciji obvezne, kot pri nas doma. In glavno: manjka jim najpristrénejšega, najlepšega, kar sicer napolnjuje vso hišo in vse praznike - jaslice. Jaslice dajo osnovni ton praznikom in zahtevajo največ osebnega sodelovanja (pripravljanje in postavljanje jaslic). Važna okoliščina je tudi ta, da na Koroškem (razen v Rožu), skoro ne poznajo družinske sobe "hiše" s kmečko pečjo, kjer se zbira vsa družina in kamor tudi postavljamo jaslice. Družina prebije največ v kuhinji. Zato ni tolike pristréno in navačno niti ne prostora za jaslice.

Jaslice imajo ponekod v cerkvah, sicer pa le izjemoma kaka hiša. Če jih imajo, so kupljene, ne doma narejene in za otroke. Na Koroškem ima skoro vsaka hiša božično drevo, kar ni čudno za deželo, ki je pod nemškim vplivom. Tudi drugi običaji izginjajo toliko, kolikor jim bolj se vrši penemševanje.

V adventu so zgodaj zjutraj "svitne," naše zornice. Na sveti večer in pred Novim letom in Tremi S.Kralji je kajenje in blagosloavljanje hiše in vseh gospodarskih poslopij, Pokadijo vse zunaj in znotraj. Gospodar vodi spreved, moli in pokadi. To je najsplošnejša navada in jo zvesto izvršujejo. Potem molijo sv. rožni venec, domači so samo doma. Postijo se, a na sveti večer kuhajo meso, ki ga po polnočnici vsi jedo. Polnočnica je sicer višek božičnega razpoloženja, a po slovesnosti in okolnostih (razsvetljava) ne dosega

naše.

Na Božič prineso ponekod v cerkev štruco (kruh) k vsem trem mašam, da ga tako blagoslovljenega družina potem poje.

Na Stefanovo blagoslovljajo vošč in sol sv. Stefana, ki naj obvaruje živino vseh bolezní.

Na Sentjančovo blagoslovljajo v cerkvi mošt (ker vina nimajo).

Na Hedolánih otročičev dan je stara otroška pravica "so-panja", tepekanja. Otroci pri tem govorijo:

Šap, šap, šap, rešte se, rešte se,
zdrav in vesel bodite,
dolgo živte pa v nebesa pridite.

Otroke obdarujejo z jabolki, orehi, pogačo ali denarjem.

Koledovanja sv. Treh Kraljev skoro ni več. Pred Herodom zadnjih let so tudi Sv. 3. Kralji zbežali.

Propagirajmo med Korošci domače jaslice, bojkotirajmo pa tuj "drevesček"!

BOŽIČ V LIENZU

Slovenski begunci v lienskem taborišču smo letošnji Božič prav lepo obhajali. Pripravljali smo se nanj z devetdnevnicó, ko smo v vsaki slovenski baraki "Marijo nosili", kot je to zlasti navada doma po Goranjskem. Veliko je bilo po barakah zanimanje za to prelepo počevnost in vsak večer se je zbrala večina stanovalcev v sobi, kjer je bila Marija, z res pristráni družinski počevnosti.

Za Božič si je vsaka družina, postavila lepo jaslice in zlasti mladina je imela že precej časa prej veliko opravka z pripravljanjem družinskih jaslic. Na sam svetí večer je priredil taboriščni mladinski dom izvirno pravljíčno igro "Sveta noč v kraljestvu Triglava", po kateri so vsi otroci prejeli res lepe darove.

Po vsah barakah se je izvršilo zvečer kajenje in kropljenje, za kar so taboriščni kleparji izdelali posebne kadilnice.

Za svetí večer so pripravili škočjeloški fantje veselo prenečenje, ko so organizirali res lepo prižigovanje, da smo se potuhili kot doma v Sloveniji, ko smo šli k polnočnici in od nje.

Evski zbor pod vodstvom g. prof. Miheliča, je poskrbel za lepe božične pesmi pri polnočnici, dočim je na sam svetí dan ob 10 pol la-tilsko mašo. Na svetí dan popolne pa je mladinski dom za odrasle ponovil svojo ljubko "Božično noč v kraljestvu Triglava."

Tudi bolnike v taboriščni ambulanti je počrtovalni g. dr. Felger s svojimi skrbnimi strežnicami presenetil z res lepo božičnico, da so se bolniki in rekonvalescenti ob praznikih počutili kot doma.

VESTI IZ DOMOVINE. 12. dec. So imeli v Ljubljani pred ljudskim sodiščem proces, na katerem so sodili 5 članov bivše policije. Obtožnica jim je očitala članstvo črne roke, pošiljanje ljudi v taborišča in ovržanje OF-arjev. 4. so bili obsodeni na smrt, eden pa na 10 let prisilnega dela. Obsodence je zagovarjal advokat Oblak, ki je apeliral na sodnike "naj ne pozabljajo ljudskega glasu, ki hoče krv, ker je to pač glas hijen." Dodal je, da to niso nobeni zločinci, pač pa slučajno na zatožni klopi. G. Oblaka je zaradi tega dr.

Mikuž v Slov. poročevalcu ostro napadal: "Zagovornikova naloga ni to, da skuša rešiti zločinca, temveč, da pomaga ljudstvu izvršiti pravico. Reševali so zločince včasih, a danes ne. G. Oblak naj se ne čudi, če bo kaj kmalu sam sisto "slučajno" sedel na zatožni klopi."

V LJUBLJANI so na dnevnem redu demonstracije proti redovom. Pred samostanom ursulink, zaveščen na Viču, Lichtenturnom itd. se večkrat zbirajo grube razgrajalcev. Na Viču so se sestre morale izseliti, "ker so mladino reakci-

onarno vzgajale. Bolniške sestere bi morale obleči civilno obleko ter bi bile plačane kot ostali uslužbenci. Ker pa so sestre to odklonile, so zaprli njihovega duhovodjo g. Contala, češ da je on kriv tega. Usnjenke morajo zapustiti bolnico.

ZANIMIVO IZJAVO je dal dopisniku AIS-a v Trstu član laburistične delegacije, ki je obiskala Jugoslavijo. Po potovanju po Jugoslaviji, predvsem pa še po Julijski Benečiji, si ne morem ustvariti jasne slike o vprašanih, ki se tičejo tega spornega ozemlja, predvsem pa Trsta samega. Obe državi sta zainteresirani na tem važnem pristanišču. Italija pa ima še več večjih pristanišč, dočim bi bil Trst za Jugoslavijo njeno največje pristanišče in ta država bi gotovo dala zanj vsa razpoložljiva sredstva. Razen tega pa pride Trst v poštev tudi za izvoz in uvoz drugih držav: Avstrije, Madžarske, Češkoslovaške. Napisi po židovih (komunisti so namreč ob tej priliki popisali ves Trst s komunističnimi gesli ter izobesili italijansko in jugoslovansko zastavo s peterokrako zvezdo) - pa mi ne povedo mnogo razen morda to, da imajo komunisti in Jugoslovani več podjetnosti kakor pa Italijani. Zdi se mi pa, da bo isto kakor v Angliji, kjer bi človek - z ozirom na propagando pred volitvami - dobil vtis, da mora komunistična stranka zmagati. Potem se pa običajno zgodi, največkrat pa v krajih, ki so najbolj poplavljeni z njihovo propagando, da njihov kandidat ne dobi niti toliko glasov, da bi lahko dvignil položeno kavčijo. - Vsekakor pa bo treba dati onim, ki niso fašisti, pa so se borili proti Jugoslaviji, možnost, da se bodo lahko umaknili v slučaju, da dobi Jugoslavija to ozemlje. Potrebna je hitra odločitev, ker sicer nihče ne bo hotel obnoviti pristaniških zgradb, ki so precej trpela radi bombardiranja."

SOVJETI ODVAŽAJO NEMŠKE RANJENCE V SOVJETIJO. Po poročilih iz Trälleborga, se nahaja na sovjetski bolniški ladji Be-

lostrev" okrog 500 nemških voj. internirancev. Mnogi izmed njih so napol izstradani, nekateri so se sami pohabili, da jih Sovjeti ne bi odpeljali. Samo nekaterim, ki jih zaradi slabega zdravstvenega stanja niso mogli vkrcati, je bilo dovoljeno ostati do prihodnjega transporta v Trälleborgu. (Iz "Weltpresse").

SVEDSKI POSLANIK V LONDONU je sprejel odposlanstvo brit. "Lige za svobodo v Evropi", ki je poudarila resne pomisleke proti predvideni nasilni izročitvi 167 državljanov baltskih držav Sovjetski zvezi. Delegacija je mnenja, da so se mnogi od teh javili prostovoljno v nemško vojsko samo zato, ker so mislili, da bodo branili le meje svoje domovine, ne pa da se bodo borili proti zaveznikom. Zastopniki so mislili, da je treba vsak slučaj posamično obravnavati. (Weltpresse).

PO POROČILIH, ki so dospela iz domovine, je bilanca Titovega terorja v polletnem vladanju v Jugoslaviji sledeča: vojaška sodišča so obsodila na smrt približno 500 oseb; narodna sodišča 3.500 oseb; OZNA in partizci pobili okrog 260.000 ljudi; š vojski je bilo likvidiranih kakih 60.000 oseb; zaradi političnega nasprotstva je v koncentracijskih taboriščih in v zaporih umrlo kakih 300.000; na prisilnem delu pa kakih 150.000 ljudi. Najlepše spričevalo Titove "svobode"!

SLOVENSKE SOC. TAB. ODBOR V SPI-TALU je zbral med begunci 1.500 šilingov kot podporo našim akademikom v Grdadu. Za prosvetni sklad od raznih prirediteljev pa je poslal 627.25 šilingov. Vsem darovalcem prisrčen Bog plačaj!

DELAVSKA PRAVICA je prejšnji teden objavila dolg članek, katerega avtor je dr. Metod Mikuž. Ves članek izzveni v glavnem kot sramotilen napad na Cerkev. Mikuž je seveda zagovarjal ločitev Cerkev od države, civilni zakon in razlastitev Cerkev. Glede zakona pravi "da je važen za državo zaradi otrok. Sedaj bo država nadzirala zakon, Cerkev pa naj glede, da drži zakonce na vrvič, če jih more..."

POŠILJAJTE POROČILA UREDNIŠTVU,